Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 212. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 28-го ВЕРЕСНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, SEPTEMBER 28, 1977 No. 212. VOL. LXXXIV.

ЕКЗЕКУТИВА УККА ВІДБУЛА ПЛЕНАРНУ СЕСІЮ

Ню Йорк. — Минулої суботи, 24-го вересня, тут у власних приміщеннях відбулося перше після вакаційної перерви пленарне засідання Екзекутиви Українського Конгресового Комітету Америки, на якому розглянено та прийнято до відома чи схвалено такі справи, як звіт з травневої збірки на фонди СКВУ, звіти з праці Президії Екзекутиви і фінансів, плян Бюра УККА у Вашінгтоні, плян і програма поїздок д-ра Михайла Штерна та його відвідини в українських громадах, звіт і оцінку недавньої маніфестації в Ню Йорку в обороні прав України та ін. Наради, які попередили сесію Крайової Ради УККА, про яку вже була мова в попередньому виданні „Свободи", відкрив і ними проводив екзекутивний віцепрезидент УККА Йосип Лисогір, вітаючи приявних, зокрема д-ра А. Хрептовського, нового члена Екзекутиви від Українського Т-ва, та нового члена Крайової Ради від цього ж Т-ва, д-ра П. Моцюка, і нового члена Екзекутиви від Шкільної Ради УККА, д-ра Р. Дражньовського. На заклик мґра Івана Базарка, адміністративного директора УККА, приявні вшанували померлого в тому тижні колишнього голову Ради Міністрів Української Народної Республіки проф. д-ра Бориса Мартоса та померлих в звітному періоді членів керівних органів УККА радника Дмитра Левчука й інж. Івана Шабельського.

Протокол з попередніх нарад Екзекутиви прочитав секретар ред. Ігнат Білинський і його з деякими доповненнями прийнято.

Обширний звіт про відбуту в Ню Йорку в неділю, 18-го вересня, велику українську маніфестацію в обороні прав України та на підтримку становища президента Картера і Уряду в обороні прав людини склав голова місцевого Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій — Відділу УККА, інж. Євген Івашків. Звітодавець, як і опісля дискутанти, висловлювалися з найбільшим признанням і вдячністю про наші громади та їх проводи, які словом і ділом виявили свою турботу про долю, чи радше недолю своїх братів і сестер на Батьківщині та на заклик УККА взяли масову участь у маніфестації. Інж. Івашків звітував, що згідно з оцінкою поліції та як врахувати тих, що йшли в поході, як і тих українців, що походові приглядались чи долучувались до нього, то всіх учасників маніфестації треба оцінювати на яких 25,000 осіб. З окремим признанням і вдячністю висловлювався звітодавець, як і дискутанти про нашу молодь, зокрема членів наших молодечих організацій, яких щонайменше 5,000 в одностроях своїх організацій брали участь у маніфестаційному поході, окрасою якого, разом з молоддю, було також зорганізоване українське жіноцтво. У звіті та в дебатах звернено увагу також на деякі недомагання, які завжди трапляються, але які не перерішують загального успіху імпрези. Інж. Івашків на закінчення свого звіту назвав з вдячністю ряд осіб (мґр Іван Базарко, д-р Володимир Душник, мґр Борис Потапенко, д-р Асколь Лозинський, голови і проводи місцевих відділів УККА та інших організацій), які рішально причинилися до успіху маніфестації. Звіт і дебати відносно маніфестації закінчив Й. Лисогір, дякуючи в імені Екзекутиви УККА її організаторам і учасникам.

З черги мґр Іван Базарко інформував про заплясовану поїздку д-ра Михайла Штерна по українських громадах, під час якої поширюватиметься щойно опублікованy в англійській мові його книжку — звіт з його судового процесу у Вінниці. Зміст книжки, оцінюючи її вартість, зреферував мґр Б. Потапенко, новонайменований керівник Бюра СКВУ при ОН в Ню Йорку.

Пані Уляна Дячук, касир УККА, поінформувала Ек-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Мґр Борис Потапенко найменований на керівника Бюра СКВУ в Ню Йорку

Торонто (ІС СКВУ). — Президія Секретаріяту СКВУ на своєму засіданні 23-го липня ц.р. розглянула низку аплікацій на становище керівника бюра СКВУ в Ню Йорку. В порозумінні з Президією Екзекутиви УККА, згідно з Правильником СКВУ, Президія Секретаріяту СКВУ прийняла мґра Бориса Потапенка на це становище.

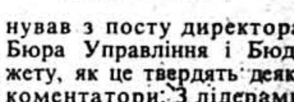
Завдання керівника Бюра є визначені окремим правильником, виготовленим Президією Секретаріяту СКВУ. Бюро СКВУ при ООН у Ню Йорку є під безпосереднім наглядом Президії Секретаріяту СКВУ у співдії з членами Секретаріяту на терені ЗСА. Мґр Б. Потапенко продовжуватиме започатковану працю адв. А. Семотюком з намаганням здобути акредитацію при Бюрі Публічної Інформації ООН для „Української Інформаційної Служби" та акредитації СКВУ статусом т. зв. „Неурядової Організації ООН".

З днем 6-го вересня ц.р. мґр Б. Потапенко перебрав обов'язки Керівника Бюра СКВУ в Ню Йорку.

Конґресмен Кач висловлює пошану і признання українцям

Ню Йорк, Н.Й. — Конґресмен Едвард Кач, кандидат на посадника Ню Йорку від Демократичної партії, який переміг у двох правиборах своїх сильних опонентів, в листі, пересланому на руки о. ігумена д-ра Володимира Гавліча, ЧСВВ, пароха церкви св. Юра, яка кінчає будову величавого храму, висловлює признання великій українській громаді Метрополітальної округи за їхню зорганізованість, прив'язаність до своєї Церкви, культури і традицій та обіцяє також в майбутньому заступатися за національні й людські права в Україні, щоб допомогти українцям у цій затяжній боротьбі. У листі згадується зокрема про будову нової церкви св. Юра, яка, як висловлюється конґресмен Кач, буде архітектурною прикрасою цілої дільниці на долині міста і моральною піддержкою української та інших громад. „Відданість української громади у праці заслуговує на признання", — пише конґресмен Е. Кач і додає, що „Ваша парафія і багато американців українського походження залишились на долині міста, щоб поширювати і поглиблювати свій вклад у загальну скарбницю Ню Йорку". „Я висловлюю Вам, Отче Ґавліч, і цілій українській громаді пошану за льояльність до Вашої спадщини і цього міста", — пише в останніх рядках свого листа конґ. Е. Кач.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ПЛЯНУЄ 11-ДЕННУ ПОДОРОЖ ПО СВІТІ

Джіммі Картер

Вашінгтон. — Минулої п'ятниці, 23-го вересня, речники Білого Дому поінформували, що президент Джіммі Картер в кінці листопада і на початку грудня цього року протягом 11-ох днів плянує відвідати 8 країн на 4-ох континентах світу. Повідомляючи про подорож Президента, д-р Збігнєв Бжезінскі, головний дорадник Білого Дому для справ крайової безпеки, заявив, що ця подорож має на меті скріпити „традиційні зв'язки" зі союзниками ЗСА, нав'язати контакти з державами, які починають відігравати щораз важливішу ролю в міжнародній політиці, як теж вказати, що ЗСА готові співпрацювати з країнами, які мають відмінні від Америки політичні, соціяльні чи економічні системи.

Про подорож президента Картера інформував теж пресовий секретар Білого Дому, Джоді Повелл, повідомляючи, що Президент відвідає Венесуелю, Бразилію, Ніґерію, Індію, Іран, Францію, Польщу і Бельгію, тобто відвідає чотири континенти: Південну Америку, Африку, Азію та Европу.

Повелл і Бжезінскі підкреслювали, що подорож президента Картера намічено вже кілька місяців тому і таким чином вона не має на меті відвернути увагу від внутрішніх проблем, наприклад, від справи Берта Ленса, який недавно зрезиґнував з посту директора Бюра Управління і Бюджету, як це твердять деякі коментатори. З лідерами деяких держав Президент плянує „зліквідувати непорозуміння", наприклад з провідниками Бразилії, Індії та Ірану, а з іншими скріпити дотеперішні зв'язки, наприклад, з урядом Венесуелі, Франції та Бельгії — інформували речники Білого Дому. Під час відвідин Бельгії президент Картер теж відбуде наради з представниками Північно-Атлантійського Союзу (НАТО) та Европейського Спільного Ринку. Щодо відвідин Польщі, то деякі урядові джерела твердять, що Президент надіється, що його перебування в Східній Европі може довести до зустрічі зі совєтським верховодою Леонідом Брежнєвим.

Президент закликає Сенат схвалити його енерґетичну програму

Вашінґтон. — З уваги на те, що протягом останніх кількох днів різні сенатські комісії відкинули, або змінили ряд пропозицій Білого Дому щодо розв'язки енерґетичної проблеми, президент Джіммі Картер у понеділок, 26-го вересня, публічно закликав Сенат „діяти з відповідальністю" відносно тієї проблеми і не піддаватись впливам „груп спеціяльного зацікавлення", які, за словами Президента, „критикують всі частини крайового енерґетичного пляну".

У своїм 20-хвилинним виступі перед кореспондентами Президент звернув головну увагу на старання консервативних сенаторів обох партій знести урядову контролю над цінами природного газу, твердячи, що „такий необдуманий крок" спричинив би значні видатки для пересічних американських громадян, зокрема тих, які огрівають свої доми газом. Якщо Сенат знесе урядову контролю над природним газом, то пересічний домовласник платитиме додаткових 150 долярів річно, починаючи з 1985-им роком.

Покликаючись на факт, що Палата Репрезентантів вже схвалила енерґетичну програму Білого Дому, і то майже без жадних змін, Президент закликав Сенат дбати за добро цілого населення ЗСА, а не схвалювати пропозиції, які виходитимуть на користь „тільки продуцентам нафтових і газових продуктів".

Сенат розпочав переслухування в справі Панамського каналу

Вашінґтон. — Сенатська комісія для закордонних справ у понеділок, 26-го вересня, розпочала формальні переслухування щодо нових домовлень відносно Панамського каналу, що їх недавно підписав президент Джіммі Картер і панамський президент Омар Торріхос Геррера.

Під час першого дня переслухань республіканські і демократичні члени Комісії закликали державного секретаря Сайруса Венса та лідерів американської делеґації під час переговорів з Панамою, Еллсворта Банкера і Сола Ліновіца, щоб вони пояснили, чому деякі панамські урядовці цілком відмінно від Білого Дому інтерпретують важливі частини нових домовлень. Головне застереження сенаторів стосувалося факту, що хоча Білий Дім твердить, що нове домовлення запевняє, що навіть після перебрання контролі над каналом Панамою в 2000-му році ЗСА матимуть право обороняти невтральність каналу всіми можливими способами, включно з висланням американських військових частин, то голова панамської делеґації під час переговорів із ЗСА вже кількакратно заявив, що нове домовлення не дає Вашінґтонові такого права, як рівнож не запевняє, що американські військові кораблі матимуть першенство над кораблями інших держав щодо перепливу через канал.

Відповідаючи на запити і вимоги сенаторів, Венс, Банкер і Ліновіц вказували, що панамський президент Торріхос Геррера інтерпретує нові домовлення так як їх інтерпретує Білий Дім.

Олімпійські Ігрища в 1984 році

Кольорадо Спрінгс. — У неділю, 25-го вересня, Олімпійський Комітет ЗСА 55-ма голосами проти 39-ох проголосував, щоб літні Олімпійські Ігрища в 1984-му році проходили в Лос Анджелосі, а не в Ню Йорку.

Американський Олімпійський Комітет вирішив в користь Лос Анджелесу, замість Ню Йорку, бо вважав, що Ню Йорк має надто поважні фінансові проблеми та „менш сприятливі умови" для спортовців. Деякі члени Комітету в приватних розмовах з кореспондентами сказали, що високий рівень злочинности в Ню Йорку теж мав вплив на їхнє рішення.

ЗСА і СССР додержуватимуться постанов договору про обмеження стратегічної зброї

Вашінґтон/Москва. — Уряд ЗСА у п'ятницю, 23-го вересня, а уряд Совєтського Союзу в неділю, 25-го вересня, заявили, що обидві держави далі додержуватимуться постанов договору з 1972-го року щодо обмеження стратегічної атомової зброї, не зважаючи на те, що цей договір вигасає 3-го жовтня цього року, як теж зазначили, що обидві сторони прикладатимуть всіх зусиль, щоб дійти до порозуміння відносно нового договору.

В п'ятницю, 23-го вересня, державний секретар Сайрус Венс повідомив, що після дводенних нарад із совєтським міністром закордонних справ Андреєм Ґромиком, який теж відбув зустріч з президентом Джіммі Картером, уряд ЗСА вирішив додержуватися постанов договору з 1972-го року — очевидно якщо це робитиме теж Совєтський Союз — аж до підписання нового договору в справі обмеження чи навіть зменшення кількости стратегічної атомової зброї.

День пізніше уряди ЗСА та СССР видали дві спільні заяви, в яких зазначили, що обидві держави старатимуться „поліпшити зв'язки в загальному", а зокрема прикладатимуть всіх зусиль в справі нового договору відносно стратегічної атомової зброї. Того самого дня Білий Дім поінформував, що Пол Варнкі, директор Агенції для контролі зброї і для справ роззброєння, відлетить незабаром до Женеви на переговори з представником Совєтського Союзу, Владіміром Сємйоновим, для дальших переговорів щодо нового договору, а ще перед відлетом з Вашінґтону обговорюватиме із совєтською делеґацією справу „демілітаризації" Індійського океану.

В суботніх заявах Вашінґтон і Москва підкреслюють, що хоча далі існують поважні розбіжності між становищами обох держав, то все одно обидва уряди надіються, що новий договір таки буде підписаний „в недалекому майбутньому".

У своєму повідомленні з неділі, 25-го вересня, совєтський уряд, крім заяви відносно дальшого додержання договору з 1972-го року, натякнув, що незабаром таки може відбутися зустріч між совєтським верховодою Леонідом Брежнєвим і президентом Картером, але правдоподібно щойно після того як дійде до порозуміння в справі нового договору. Як відомо, Білий Дім давно настоює на тому, щоб така зустріч відбулася, але Москва постійно відмовлялася.

В 1972-му році ЗСА і СССР підписали 5-річний договір щодо обмеження стратегічної атомової зброї, який мав бути в силі до 3-го жовтня 1977-го року. В березні цього року Москва відкинула пропозиції ЗСА щодо нового договору, твердячи, що вони „несправедливі" і нібито мають на меті надати ЗСА військову перевагу. Уряд ЗСА натомість твердив і далі твердить, що пропозиції справедливі, бо однаково стосуються обмеження атомової зброї обох держав. Відтак державний секретар Венс відбув кілька нарад з Андреєм Ґромиком щодо нового договору. Однак, Вашінґтон і Москва не зуміли зліквідувати всіх розбіжностей ще перед 3-ім жовтня і тому вирішили покищо додержуватися постанов договору з 1972-го року, але продовжувати старання відносно нового договору.

Китай відкидає співпрацю з Москвою

Пекін. — Агенство Ройтер, покликуючись на інформації західньо-німецької делеґації, яка недавно відвідувала Пекін, інформує, що заступник голови китайської Комуністичної партії і рівночасно заступник прем'єр-міністра Тенґ Гсіао-пінґ заявив в неділю, 25-го вересня ц.р., в часі зустрічі з німецькою групою, що немає виглядів на покращання відносин між Китайською Народною Республікою і Совєтським Союзом в найближчому майбутньому. В кожному разі не за ґенерації Гуа Куофенґа, якому минуло тепер 56 років. Тенґ розмовляв понад дві години з головою німецької делеґації Манфредом Вернером, який є керівником оборонного комітету в західньо-німецькому парляменті. До групи входили також три високі старшини, два з яких займали колись високі становища в Північно-Атлантійському Оборонному Пакті (НАТО). З німецьких джерел інформують, що Тенґ Гсіао-пінґ був дуже рішучий, коли говорив про китайсько-совєтські відносини, кажучи, що ані він, ані голова Компартії Гуа Куофенґ не хотіли б, щоб це сталося за їхнього життя.

„Відпадає питання навіть для наступної ґенерації", — заявив Тенґ, коли німецькі делеґати поверталися до питання співпраці між Пекіном і Москвою. Говорячи про загальне становище у світі, Тенґ відмітив, що війна неуникнима на довший період часу. Її можна тільки пересунути старанням людей в усьому світі.

Ізраїль погоджується на спільну арабську делеґацію

Єрусалим. — Ізраїльський уряд прем'єра Менехема Беґіна в неділю, 25-го вересня, змінив своє дотеперішнє становище і погодився на пропозицію ЗСА, щоб у Женевській мировій конференції брала участь спільна делеґація арабських держав, в складі якої були б теж представники палестинських арабів. Ізраїль однак зазначив, що речниками палестинських арабів не можуть бути члени Палестинської Визвольної Організації (ПВО), та що після церемоніяльної сесії Женевської конференції, спільна арабська делеґація мусить „поділитися" на окремі делеґації арабських держав — Єгипту, Сирії та Йорданії — з якими переговорюватиме ізраїльська делеґація. Уряд прем'єра Беґіна не накреслив дальшої долі палестинської делеґації, але коментатори вказують, що Ізраїль настоюватиме, щоб палестинці входили в склад делеґації Йорданії.

Речники Палестинської Визвольної Організації ще того самого дня зареаґували на повідомлення Ізраїля, заявляючи, що тільки ПВО може говорити в імені палестинських арабів. Таким чином ще не відомо чи зміна становища ізраїльського уряду таки доведе до поновного скликання Женевської конференції, бо не тільки ПВО, але й уряди деяких арабських держав неґативно зареаґували на заяву Ізраїля.

У понеділок, 26-го вересня, єгипетський міністер закордонних справ Ізмаїл Фагмі, який бере участь у нарадах Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в Ню Йорку, сказав кореспондентам, що араби не можуть погодитися на вимогу Ізраїля, щоб до спільної арабської делеґації не входили представники ПВО. Те саме становище зайняли речники інших арабських держав.

ВЕРХОВНИЙ СУД УРСР ЗАТВЕРДИВ ВИРОК М. РУДЕНКА І О. ТИХОГО

Микола Руденко

Вашінґтон (УІС „Смолоскип"). Сюди дісталася дещо спізнена вістка про те, що в четвер, 15-го вересня 1977 року, академік Андрій Сахаров подав до відома закордонних кореспондентів в Москві, що Верховний Суд Совєтської України затвердив вирок на Миколу Руденка і Олексу Тихохо, який був винесений обласним Донецьким судом 30-го червня 1977 року. Згідно з тим вироком, М. Руденко був засуджений на 7 років ув'язнення і 5 років заслання, а О. Тихий — на 10 років ув'язнення і теж 5 років заслання.

М. Руденко був головою створеної в Києві 9 листопада 1976 р., Української Громадської Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод, а О. Тихий — членом цієї Групи. Обидва вони були заарештовані 5-го лютого 1977 р. і перебували майже п'ять місяців у слідчому ізоляторі КҐБ в Донецьку. Суд над ними відбувся від 23 до 30 червня, саме тоді, коли в Београді відбувалися наради представників 35-ти країн, які підписали заключний Гельсінкський Акт. Щоби запротестувати перед цілим світом проти незаконного і незгідного з духом Гельсінкських Договорів ув'язнення М. Руденка і О. Тихого, а згодом також інших двох членів київської Гельсінкської Групи, — М. Матусевича і М. Мариновича, вашінґтонський Комітет Гельсінкських Ґарантій для України і „Смолоскип" вислали своїх представників до Београду. 28 червня 1977 року вони влаштували в готелю „Юґославія" пресову конференцію. Кілька годин перед конференцією були заарештовані два представники вашінґтонського Комітету — А. Фединський і А. Мішталь та видалені з Юґославії. Два інші представники — А. Карковь і К. Ґуйтан відбули пресову конференцію, яка здобула розголос у світовій пресі.

У зв'язку з жорстоким засудом М. Руденка і О. Тихого „Вашінґтон Пост" (Вашінґтон) і „Інтернешенел Геральд Трібюн" (Париж) опублікували редакційні статті — „Український приклад", де позитивно насвітлили і скоментували боротьбу українського народу за свободу.

У Великій Британії відбувся вишкіл пластових виховників

(С.Р.). — Для підчеркнення пластової одности в діяспорі, з рамени Головної Пластової Булави відбувся в Північній Валії, Велика Британія, перший міжкрайовий вишкіл для юнацьких виховників, який тривав від 1 до 7 серпня ц.р. Вишкіл відбувався на пластовій оселі „Верховина", яка положена в чудовій околиці серед зелених полонин на горбах на сході від Колдвин Бей.

На вишкіл приїхало 39 пластунів і пластунок із чотирьох країн: з Німеччини 17, з Англії — 16, зі ЗСА — 5, з Канади — 1. Не зважаючи на різні обставини виховання в поодиноких країнах, вже від першого дня на вишколі панувала товариська атмосфера, не було поділу чи різниці, а всіх лучила пластова ідея та спільна українська мова, яка була одинокою розговірною мовою в часі цілого вишколу. Учасники вишколу мали нагоду ближче познайомитись в теорії та практиці із способом ведення пластових юнацьких гуртків та взагалі з методою праці в Пласті. Хоча програма була широка і доводилось працювати від ранку до пізного вечора, то ніхто не поминав вечірніх

(Закінчення на ст. 3-ій)

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

РІЧНИЦЯ УПА В ІРВІНҐТОНІ

Ірвінгтон, Н. Дж. — Заходом Всегромадського Комітету, що його очолює бувший старшина УПА інж. Богдан Мак, а спонзорує місцевий Відділ УККА, та при участі комбатантських і молодечих організацій, відбудеться тут в неділю, 16-го жовтня 1977 р., о год. 4-ій по пол. в залі Українського Народного Дому при 140 Проспект евеню Святочна Академія для вшанування 35-ої річниці постання Української Повстанчої Армії.

ЗУСТРІЧ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. — Карпатський Лещатарський Клюб та нюйоркський відділ Товариства Українських Інженерів Америки влаштовують традиційну зустріч на цій оселі УНСоюзу в суботу і неділю, 1-2 жовтня. Тенісовий турнір, який цього року проходитиме в новому поширеному форматі, заплянований на суботу, 1-го жовтня, починаючи від 9-ої год. вранці. В групі чоловіків турнір проходитиме за чашу д-ра Ярослава Рожанковського. Фіналу відбудуться в неділю.

Крім коротких ділових нарад в суботу по полудні, інженери відбудуть спільну вечерю в суботу увечері, після якої відбудеться мистецька програма і забава.

В неділю по полудні відбудеться виставка ліноритів Володимира Баляса.

ЛЕОНІД ПЛЮЩ ВИСТУПИТЬ В ГАРВАРДІ.

Кембридж, Масс. — Леонід Плющ, відомий колишній український політв'язень, матиме в четвер і п'ятницю, 28-го і 29-го вересня, два виступи на Гарвардському університеті з рамени Українського Наукового Інституту при цьому університеті.

В четвер о год. 8-ій вечора Л. Плющ виступить в авдиторії „Бойлстон Голл" та говоритиме на тему „Психіятрія як інструмент совєтської політичної репресії". Черговою дня о год. 4-ій по полудні Л. Плющ виступить в Українському Науковому Інституті, де говоритиме про український дисидентський рух від часу підписання Заключного Акту Гельсінкського договору.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Поїздка Картера

Минулого тижня Білий Дім повідомив, що в кінці листопада і на початку грудня цього року президент Джіммі Картер відбуде 11-денну поїздку по 4-ох континентах світу, під час якої плянує відвідати 8 держав.

Вже сам факт, що Президент протягом такого короткого періоду часу відвідає так багато країн викликав здивування багатьох аналітиків. Проте, коментатори присвячують більше уваги питанні: чому президент Картер вирішив відвідати саме Венесуелю, Бразилію, Нігерію, Індію, Іран, Францію, Польщу і Бельгію, а не інші держави.

Не входячи в подробиці, речники Білого Дому заявили, що поїздка Президента має на меті скріпити зв'язки ЗСА з дотеперішніми союзниками, нав'язати контакти з державами, які починають відігравати щораз активнішу ролю в міжнародній політиці та доказати, що ЗСА готові співпрацювати навіть з державами, які мають відмінні від Америки політичні, соціяльні та економічні системи. Проте, ця заява Білого Дому досить загальникова і не дає конкретних відповідей на питання: чому саме вирішено відвідати кожну із згаданих країн?

Коментатори припускають, що президент Картер відвідає Венесуелю тому, що вже раніше нав'язав близькі особисті зв'язки з президентом Карльсом Андресом Перезом, а крім того Венесуеля — це демократична країна, яких в Південній Америці обмаль. В додатку, ЗСА з Венесуелі імпортують багато нафтової ропи, що має велике значення в теперішній час, коли в Америці існує енергетична проблема. Значить, президент Картер своєю поїздкою хоче скріпити дотеперішні добрі зв'язки з приязною Венесуелею.

Скріплення існуючих добрих зв'язків правдоподібно є теж підставовою причиною, чому Президент плянує відвідати Бельгію. У Брюсселі він також відбуде наради з представниками Північно-Атлантійського Союзу (НАТО) та Европейського Спільного Ринку.

Щодо відвідин Франції, то президент Картер може мати на меті і скріплення приязних зв'язків з тією державою і також можливо, що хоче допомогти президентові Валерієві Жіскарові д'Естенові, бо у Франції три місяці після його візити проходитимуть вибори до парляменту й існує загроза, що ліві опоненти Жіскара д'Естена можуть здобути поважні осяги. Відвідини Президента ЗСА напевно збільшать престиж Жіскара д'Естена серед французьких виборців.

Хоча між урядом президента Картера та урядом Ірану існують розбіжності щодо питання пошанування людських прав, то Президент старається злагіднювати ті розбіжності з уваги на стратегічне положення Ірану, який має спільний кордон зі Совєтським Союзом та має доступ до превважливої Перської затоки й Індійського океану. Правдоподібно з тих мотивів президент Картер вирішив включити Іран у свою 11-денну подорож.

Відносно відвідин Індії, Нігерії та Бразилії, то президент Картер старатиметься направити відносини з тими країнами, бо протягом останнього року чи двох років ці відносини значно погіршилися. Колишній прем'єр Індії, Індіра Ганді, воліла мати ближчі зв'язки з Москвою, ніж з Вашінгтоном, і президент Картер під час своїх відвідин в Ню Делі старатиметься привернути добросусідські відносини з Індією.

Щодо Нігерії, то напруження між тією африканською країною та ЗСА виникли з уваги на те, що американський уряд противився, а нігерський підтримував марксистську фракцію під час громадянської війни в Анголі. Протягом останніх кількох місяців Андрю Янг, амбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй, кількакратно відвідував Нігерію, щоб направити ці відносини, а президент Картер продовжуватиме ці старання під час своєї візити. Нігерія — це велми впливова держава на африканському континенті, який починає відігравати щораз важливішу ролю в міжнародній політиці.

Відносно Бразилії, то непорозуміння між ЗСА і тією південно-американською країною головним чином спричинені тим, що уряд президента Картера часто критикує бразилійський уряд за порушення людських прав своїх громадян. Відвідини Президента матимуть за ціль злагіднити напружені відносини між ЗСА та Бразилією.

Відвідини Польщі можуть мати подвійну ціль. Можливо, що президент Картер хоче вказати Москві і самим сателітам Совєтського Союзу, що ЗСА хочуть мати безпосередні зв'язки з тими комуністичними країнами Східньої Европи, тобто без посередництва Кремля. Значить, його відвідини мають бути і заохотою для сателітів Совєтського Союзу вести самостійну від Москви політику і рівночасно пригадкою для Кремля, що СССР вже не має гегемонії над світовим комуністичним рухом.

Може теж бути, що президент Картер надіється, що його перебування в Польщі доведе до зустрічі зі совєтським ватажком Леонідом Брежнєвим, чого Вашінгтон вже довший час хоче, але Москва постійно зволікає.

Отже з тверджень коментаторів виходить, що поїздка президента Картера була точно запляновaна і були точно визначені цілі, які Президент надіється осягнути в кожній з 8-ох країн. Чи справді воно так буде — покаже майбутнє.

Опитування виявили, що канадці є проти сепарації Квебеку

Торонто, Канада. — Ройтер інформує, що на підставі переведених опитувань, канадці великою більшістю висловилися за задержанням провінції Квебеку в складі Канади, але вони не є готові працювати в напрямі цього задержання. Всекрайові опитування, переведені видавництвом ,,Торонто Стар'' з допомогою інших видавництв, показують, що 84 відсотки канадців опонують до сепаратистичних тенденцій Квебеку. Опитування охоплювали також провінцію Квебек, де при владі є тепер сепаратистичний уряд на чолі з прем'єром Рене Левеском. Але 2.000 канадців, які виступали в інтерв'ю, не виказали, що вони персонально робітять шонебудь від себе, щоб Квебек залишився складовою частиною Канади. Велика більшість опитуваних, понад 70 відсотків, вважають, що антиквебетські настрої більш поширені серед англомовного населення, і що англійська мова поширюється в Квебеку. Ті самі опитувані ствердили, що франкомовне населення Квебеку стоєсує тиск на тих осіб, які вважають, що їхньою розговірною мовою є мова англійська.

Проф. Степан Плахтин

,,ТРУДНОЩІ І НОВІ ГОРИЗОНТИ''

Курітіба, Бразилія. — Під таким заголовком ,,Газета до Пове'' з 1-го вересня ц. р. (найповажніший щоденник що виходить к Курітібі, Парана, Бразилія) опублікував міжнародній коментар, в якому автор намагається з'ясувати теперішні відносини Бразилії із З'єднаними Стейтами Америки, що характеризує взагальному відносини всіх країн Південної Америки зі своїм традиційним сусідом — ЗСА. Коментатор вказує на те, що міністерство закордонних справ Бразилії стверджує, що ніби стосунки з ЗСА є нормальними, коли в дійсності так не є. Нема іншого виходу в обличчі згубних потягнень північно-американської нової адміністрації, як тільки ,,охолоджувати'' відносини, аж знайдеться хтось мудрий і врозумить тих людей, що в майбутньому зудорі ,,Заходу зі Степами'' (читай СССР) ,,тилом будемо ми, південно-американські індіяни''.

Аргентина недавно підписала з Совєтським Союзом договір співпраці на 10 років. Ми є знавці непослідовности і нечесности совєтської машини — політичної, економічної і соціяльної — і розуміємо, що тільки безвиїдність і брак опіки з боку дотеперішнього союзника ЗСА, кинув Аргентину, як і кидає нас, шукати нових горизонтів, бодай у ділянці економічній і комерційній, не ігноруючи небезпеки цих зв'язків з комуністами. Головна ставка має йти на індустріялізацію, аби здобути економічну і політичну незалежність.

Світовий Банк у своїх звідомленнях, які не можна вважати ясними, подає, що зовнішні борги Бразилії є тривожні і застрашуючо зростають. ,,Таймс'' пророкує крах Перу, обвинувачуючи цю країну в зуживанні позичок 350 мільйонів долярів на закуп зброї саме в Совєтському Союзі.

Ті самі джерела подають вістки, що ніби Аргентина невдоволена з недавньої зустрічі президентів Бразилії і Болівії в справі виходу до Атлантійського океану цієї останньої. Такий вихід корисний і для Болівії і для Бразилії, бо тут не ходить про конкуренцію, а лише доповнення один одного. Має існувати братня співпраця країн Південної Америки, коли вони бажають унезалежнитись від чужого капіталу.

З другого боку, коли енергетична проблема найбільше дошкуляє нам (Бразилія імпортує 85 від. нафтової ропи для щоденних проблем) і коли ми потребуємо відкриття нових джерел нафти на своїй території, а до цього потрібно технологічних засобів, то тут стає в опозицію Дядько Сам, старий приятель. Тоді звичайний чоловік з вулиці розмишляє дуже просто: Як то? Хто має атомову бомбу, той хоче заборонити, щоб другі її мали або заборонили робити проби? ,,Трійка'' (ЗСА, СССР і Англія), більш ніж певно — в ім'я пошанування людських правздушуватимуть без ніяких церемоній аспірації народів до прогресу і незалежности.

Коментар закінчується ствердженням, що стоїмо перед фактом недостатніх зв'язків з ЗСА. Але також стоїмо перед найкращими можливостями скріплення континентальних позицій, творячи базу гармонійної співпраці через доповнення економічне, політичне і соціяльне — ці правдиві шляхи до розвитку, миру і щастя народів.

Цей коментар був поміщений у бразилійському часописі і, здавалося б відзеркалює погляд опінії цього народу. Одначе, так не є. В усіх країнах Південно-американського континенту такі погляди опановують суспільну опінію і коли адміністрація президента Картера не зревідує своєї політики у відношенні до країн цього континенту, то тяжко передбачити, якими шляхами підуть ці народи. Слабий розвиток індустрії, залишки феодалізму, мала свідомість робочих мас і величезний відсоток неписьменних — це все ті вітри, які ,,каламутять воду'' та звертають на себе увагу ,,рибалок'', які є ,,знавцями'' за ,,звільнення народів з-під капіталістичного ярма''.

Тисячі американців, між ними Ремзі Кларк, вітали в'єтнамських делегатів до ОН

Ню Йорк. — Щоденник ,,Ню Йорк Таймс'' інформує у числі з 26-го вересня ц. р., що тисячі американців, приятелів В'єтнаму, емоційно, піснями і промовами, вітали численну в'єтнамську делегацію, яка бере участь у XXXII Сесії Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй. Церемонія привітання відбулася у великому Бікон театрі на Бродвею і у ній взяли участь в першу чергу колишні антивоєнні активісти, а також Ремзі Кларк, колишній генеральний прокуратор ЗСА, який заявив, що він ,,дуже щасливий, що В'єтнам, бувши прийнятим до ОН, нарешті опинився там, де йому місце''.

Д-р Петро Ігнат

ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА Й МОСКВА

II

По комуністичному перевороті в Чехо-Словаччині в лютому 1948, багато з тих, що під час війни вели промосковську політику, знову виемігрували. У вільному світі вони зачали обвинувачувати відповідних американських і англійських політиків в тому, що за їх згодою Чехо-Словаччину приділено до совєтської сфери впливів. ,,В Тегерані відбувся суд над середущою Европою без присутности заторкнених народів'' — писав І. Бабор в газеті ,,Свобідне Завтра.''

Такий закид неслушний. Правдою є, що чеські політики сліпо і без застанови загналися під совєтську зверхність. Чеський політик Ф. Пероутка пише на ст. 12-15 своєї книжки ,,Чи був Е. Бенеш винен?'' таке: ,,В хвилині, як Росія була втягнена у війну, відчув (д-р Бенеш), що він зможе це використати. Росія негайно визнала закордонну чехословацьку владу. Використав це (д-р Бенеш), як натиск на Англію, щоб теж його визнала. Англійська влада довго вагалася проголосити, що судето-німецькі землі, які свого часу Гітлер відірвав від Чехо-Словаччини, мають бути повернені Чехо-Словаччині. Російський уряд, як відомо, що чим скорше обіцює тим менше значення приписує своїм обіцянкам, без ніяких скрупулів проголосив, що Судети належать Чехо-Словаччині. І це д-р Бенеш використав. Таким способом, принимаючи користі з Заходу та Сходу, хвилево вірив, що відкрив міст, по якому зможе перевести свій народ до певнішої будучности. Був він переконаний, що скоро прийде час, що на европейському континенті залишиться тільки одна потуга — Росія. А його життєвою політичною мрією було найти порозуміння і згоду з найбільшою потугою. Досить скоро починає нетерпеливитися, щоб дістатися до Москви. Як тільки він дістався на російську землю, його голова наче щезла в якійсь хмарі. Був так захоплений, так піднесений в настрою, все, що бачив, було йому до вподоби. Був переконаний, що на нього дивиться історія.'' Д-р Е. Бенеш оцінює те все в своєму виступі перед Державною Радою Чехо-Словаччини в Лондоні 23-го лютого 1945: ,,Коли заатаковано Совєтський Союз і саме з ним був нами підписаний наш перший договір дружби, скоро інші держави визнали нас, наша майбутня ситуація крок за кроком консолідувалася. (Д-р Е. Бенеш ,,Шість років еміграції'', ст. 415).

,,В чехо-словацькому уряді в Лондоні одна група службовців добачувала в договорі з Совєтським Союзом ,,наше надмірне приступлення до Сходу, що було некорисним для поляків, які через те були ізольовані в своїх відношеннях до Совєтського Союзу теж з уваги на бажання Совєтів полагодити граничні питання з Польщею на основі лінії Керзона. Як тільки лондонські поляки довідалися про наші пояни, заявилися категорично проти такої нашої політики. Вони добачували в ній остаточне перекреслення своїх колишніх плянів здійснення середньо-европейської федерації, яка мала бути охоронним валом, як проти Німеччини, так і проти Совєтського Союзу.

,,З самого початку Іден прихильно ставився до тих, які не були проти договору та моєї подорожі до Москви, але одначе з його погляду, що з уваги на загальну англійську опінію я міг би хоч і негайно їхати до Москви, там приготовити договір, але підпис відложити на пізніше, найкраще по підписанні перемир'я з Німеччиною, як тільки наміри Совєтського Союзу у відношенні до Польщі і взагалі його повоєнної політики будуть усім союзникам ясні''.

З таким відкладуванням на пізніше я ніяк не був згідний. Прийшлося мені вказувати на те, що наш поступок і наш договір з Совєтським Союзом мав бути доказом, яка була і могла б бути в дійсності політика Совєтського Союзу по війні і що є в інтересі вказати цілому світові на наш договір з Совєтським Союзом, які є справжні бажання Совєтського Союзу і яку політику він задумує вести, що цей договір може зблизити Совєтський Союз з Англією і ЗСА, а також з усіми союзниками з огляду на наміри Совєтського Союзу. З притиском я повторив, що на основі моїх дотеперішніх досвідів нікщо не маю причин не вірити його слову. (Д-р Е. Бенеш: Спомини, ст. 36.)

Д. Даллін в своєму творі ,,Три великі'' (ст. 80) слушно завважує, що ,,з усіх союзних влад, влада Бенеша була в найбільш дружніх відносинах з Москвою, сподіючися, що підпорядкуючися своєму сильному сусідові, зможе забезпечити територіяльну цілість і безпеку''.

Ясно, що не тільки чехи, але чимало інших народів середущої Европи впали жертвою такої чеськоі егоїстичної політики й прокомуністичної пропаганди.

Тепер чехи намагаються звалити всю вину за свою долю на Рузвелта, Черчіля та на їхні договори зі Сталіном у Тегерані й в Ялті. Та правди не затаїти. Чехо-Словаччина не впала жертвою Тегерану й Ялти. Вона властиво осягнула ціль, до якої її вели її політики вже від кінця Першої світової війни.

(Продовження буде)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Д-р Володимир Олексюк. До проблем доби обману мудрости. Збірка філософічних студій. Вступ: проф. д-р Григор Лужницький. Українське Католицьке Академічне Об'єднання ,,Обнова'', Чікаґо, 1975, ст. 182. Оформлення обкладинки Любомира Рихтицького.

Автор в передмові до цих філософічних студій заявляє, що він не цікавиться жадними абстракціями, тільки турбується тим, що тривожить українців в цій добі, яку можна б назвати ,,добою обману мудрости'', це значить, що він цікавиться справою самозбереження української субстанції, не тільки індивідуально, але передусім політично-суспільно і релігійно-церковно.

Автор ,,Вступу'' Гр. Лужницький подає, що ця книжка студій, — він їх називає ,,есеями'', — повинна зацікавити наш ширший загал, бо Олексюк порушує проблеми, які мав би знати кожний християнин.

Автор бачить в нашій добі два світи: світ обману і світ розгублености. Перший — це ,,діючий обман філософічної ідеології марксизму-ленінізму, а другий світ — не має філософічної ідеології як дії, це тільки ,,кабінетне філософування''.

Автор цитує Слугу Божого Митрополита Андрея і твір проф. д-ра І. Раковського під заг. ,,Новий світогляд сьогочасної науки'' з 1947-го року і приходить до висновку, що наш нарід повинен ,,знайти свою життєдайність в третьому світі — світі безупинної християнської революційної ідеї, яка ще ніколи не програла і не програє, бо вона повсякчасно містить в собі існуючу божественну діючу силу і мудрість''. Олексюк підтримує І. Раковського, який пише, що ,,нема нічого в цьому світі, що було б в силі заступити це глибоке внутрішнє ущасливлення, що постає із свідомости єдности з Творцем всього світу, праосновою всіх творів і прояв природи та із надії вічного спочинку в Ньому''.

Автор закликає українців, які часто голосять ,,Бог і Україна'' та заявляють, що вони ,,християнська нація'', щоб ці їхні слова й заяви стали дійсністю в їхній думці і в їхньому серці, шляхом революційної ідеї — християнської філософії в дії! — а не були порожнечою і трудізмом, як це деколи буває...

В книзі Олексюка маємо сім студій, чи есеїв. В студії ,,Григорій Сковорода — християнський філософ'' (ст. 15—57) автор твердить, що Сковорода не був теологом, ані чистим містиком, не був він ,,філософом серця'', ні персоналістом, ані матеріялістом чи пантеїстом, як твердять підсовєтські автори. Сковорода, твердить автор, був християнським філософом. (Тут автор не погоджується з проф. О. Кульчицьким, який уважає, Сковороду ,,провісником персоналізму''. — ,,Свобода'', з 8-го серпня, 1977).

Друга студія ,,Доброчестя екуменізм і претенденти гльобального режиму'' (52—64): екуменізм змагає до того, щоб у всьому світі запанував тоталітарний режим. До цього змагають марксисти-леніністи, а також науковці гуманісти, та егалітеристи-лібералі. Та існує ще й другий екуменізм, який змагає до того, щоб всі з'єдналися в Христі. Автор твердить, що правдивий екуменізм може здійснитися тільки на основі енцикліки Папи Івана XXIII ,,Pacem in Terris'' (,,Мир на землі''), та про цей екуменізм тепер у Ватикані ніхто не думає, бо там тепер настала ідеологічна криза внаслідок вчення єзуїта Тільгарда де Шардіна, про якого автор пише в третьому розділі, де говориться також і про ,,совєтський енклав у Ватикані'' (65—79).

Всі українці, які цікавляться справою своєї Церкви, повинні прочитати цей розділ книжки д-ра Олексюка, бо тоді пізнають, чому ми не маємо досі патріярхату, і як то французький єзуїт о. Павло Маиле, якого називають ,,червоним папою'', впливає на те все, що діється у ватиканських агенціях.

Про вчення де Шардіна скажемо тільки те, що він навчав, що ,,Бог не був творцем світу, але світ творцем Бога, тому світ і Бог є однозначні''. Автор пише, що ,,вчення'' де Шардіна мало деякий вплив на Ватиканському Соборі Другім. Не хочеться в це вірити, але автор цитує в доказ цього джерела.

Цікаві й два розділи ,,Про нашу церковну єдність — УКЦ, УПАЦ і УГПЦ'' (ст. 80—83) та ,,Національно-політичні партії і форма державного правління'' (84—121). Гадаємо, що автор дещо запесимістично дивиться і плянує наше релігійне об'єднання (забуваючи зовсім про наших протестантів!). Автор пише: ,,Нам не потрібна ніяка реторика, а негайно є потрібна дія''. Але ж він знає, як це тяжко здобутися навіть на реторику в цій справі, а не то що на дію!

Те саме треба сказати і про те, як автор думає об'єднати нас політично тут на еміграції, і про те, яку форму державного правління він пропонує. Автор наводить в цій справі думки Митрополита Шептицького, д-ра Шлемкевича, поета Симоненка, Мороза — дисидента і Лук'я-

(Закінчення на ст. 3-ій)

Л. Дончук

НА КУБАНІ

(3)

На родинну нараду зібралися всі дорослі. Найважливішим дорадником був батько о. Федора, колишній залізничник, Кузьма Степанович. Він пообіцяв, що повезе маму до Краснодару і там допоможе, через своїх колег — службовців залізниці, влаштувати подорож до Ростова на Дону. В ті часи можна було їхати потягом лише з перепусткою Воєнної Комендатури, якої, безпечно, мамі не дали б. То ж дуже важлива була порада й допомога Кузьми Степановича.

Одного ранку мама з ним поїхала до Краснодару і там на станції, при допомозі залізничників, посадив Кузьма Степанович маму у вагон потягу, що йшов на Ростов.

Тоді їздили в більшості товаровими вагонами, так званими ,,теплушками'', що були з одним маленьким віконечком вгорі вагону і з одними великими й широченними дверима посеред вагону. Сходців не було і вілізти в нього було досить трудно, а вискочити теж, бо приходилося звисока стрибати.

Посадивши маму у вагон, місце їй попалося біля самих дверей, Кузьма Степанович повернувся до станції і сказав нам, що мама була вже у вагоні, але коли той потяг піде, ніхто не знав.

Я залишилася сама... Ночувати в своєму мешканні я не боялася, бо тут же недалеко, через стінку, жили господарі, але мені було сумно й страшно залишитися сиротою без батька й матері.

Того дня, що ми вирядили маму, я довго сиділа в родині тітки... Літні дні довгі, а вечори теплі, так що не хотілося йти до хати. Пізно пішла я спати, довго не спала, а тільки задрімала, чую хтось стукає у вікно. Я навіть, не злякалася, бо в станиці не чутно було злодіїв, чи якихось бешкетників. Підійшла до вікна і побачила маму, впустила її в кімнату і мовчки запитливо дивилася на неї. На мій німий запит мама відповіла:

— Тим потягом я не могла поїхати й пішки прийшла додому. А тепер бобемо спати, бо я дуже втомлена.

Я багато не розпитувала. Полягали ми, але обидві не спали: я все думала, як будемо тепер рятувати батька, якщо мама не зможе поїхати до Ростова. А мама, хоч була втомлена, теж не спала.

На другий день раненько пішли ми до тітки і там мама розповіла, як то трапилося, що вона пішки прийшла додому. Але ця розмова була без нас — дітей і лише пізніше, коли я була вже доросла, дізналася про цю невдалу мамину подорож.

А було так: група жінок, які всілися в ,,теплушці'', щоб їхати на Ростов (більшість з них були дружини залізничників) довго чекали поки потяг рушить. Нарешті вже ввечорі і почули, що скоро поїдуть та й зрадіти, бо набридло чекати й хвилюватися, чи не буде якої затримки. Потяг вже перестав рушати на дорогу...Та раптом до вагону стали влазити п'яні матроси і накинулися на жінок. Піднявся крик, хто сидів ближче до дверей, почали вискакувати з вагону, хоч потяг помалу став рушати. Мама вискочила і хоч упала, та трохи вдарилася, бо стрибати було високо, та зразу ж підхопилася і побігла подалі від потягу. За нею бігли жінки, яким пощастило втекти від тих п'яних, звиродніних потвор.

Якісь дві жінки йшли в напрямку Ново-Титарівки, так що мама з ними дійшла додому.

Трохи заспокоївшись, та спочивши після нещасливої подорожі, мама знову почала радитися з рідними, як же все таки добитися до того Ростова і визволити батька від смерти, яка невідклично чекала на нього у в'язничній лікарні.

Кузьма Степанович знову поїхав до Краснодару, спочатку сам, радитися зі своїми колегами. Скоро повернувся і сказав, що за 10 пудів білого пшеничного борошна (правда, чорного ми там ще й не бачили) залізничники відвезуть маму до Ростова, там вона перевезе батька на кілька днів до місцевого залізничника, щоб підхарчувати, а тоді знову залізничники посадять їх на потяг і привезуть до Краснодару.

Ми зраділи, що з'явилася якась надія визволити хворого батька, та трохи журилися, де ж ми візьмемо 10 пудів борошна...

Та Бог і добрі люди допомогли; наступної неділі, після Літургії, о. Федір розповів прихожанам про всю цю справу і закликав їх допомогти рятувати о. Тимофія від смерти, що чекала на нього у в'язничній лікарні. Того ж самого дня нам навезли люди стільки борошна і всяких продуктів, що в нашому маленькому приміщенні не було вже місця, де складати. Коли ж мама казала козакам, мовляв, уже годі, то вони відповідали:

— Як привезете батюшку, треба ж їх підхарчовувати, то у вас щось і буде на перший час.

Одного липневого ранку, погрузивши на підводу два 5-ти пудових лантухи з мукою мама з Кузьмою Степановичем виїхали до Краснодару. Ввечорі того ж дня Кузьма Степанович повернувся і сказав, що цим разом залізничники взяли маму цілковито під свою опіку і посадили в тому відділі пасажирського вагону, де їхали кондуктори. Обіцяли, що ,,в сохранности'' довезуть до Ростова і привезуть назад.

Знову залишилася я сама...Проминув тиждень, другий, нема з Ростова вістки. А радіо ,,ОБС'' (одна баба сказала) довело до відома населення, що в Ростові на Дону поширюється пошесть холери. Тут уже моя фантазія малювала найгірші картини: залишуся сиротою, без батька й неньки, добре, що є тітуся й дядько, та то ж все таки рідні батьки. А як подумаю, що вони хворі серед чужих людей, так розневоюся, що не їм і не сплю. Мої рідні намагалися мене потішити, та то було не легко, бо, як видно, й самі вони нервувались, а тільки вдавали, що спокійні.

Нарешті, однієї неділі (ніколи її я не забуду) стояла я біля паркану садиби, де жила родина о. Федора, дивлячися на дорогу, що вела на Краснодар. По сусідству було подвір'я, в якому стояв будинок, де жили ми. Дивлюся я на дорогу, а сльози затуманюють очі. Та раптом побачила, що перед нашим подвір'ям спинилася підвода, з неї встав чоловік і поніс до двору якийсь клунок.

(Продовження буде)

ЕКЗЕКУТИВА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

зекутиву про вислід травневої збірки на Фонд СКВУ, яка у висліді принесла понад 24,000 долярів. Збірка до УНФонду УККА принесла досі приблизно 30,000 долярів, дещо менше, ніж в тому часі минулого року, але є всі підстави очікувати, що вона поважно збільшиться в наступних місяцях. До традиційної вже основної збіркової кампанії в кінцевих місяцях в цьому році вже завершується підготова — заклики, коверти тощо. Новістю в цьогорічній кампанії буде визначення збіркової квоти для поодиноких громад. Мгр Уляна Дячук закінчила свій звіт короткою інформацією про господарські наради в Чікаґо та про створення Крайової Господарської Ради УККА з осідком в тому „місті вітрів".

Мґр Іван Базарко поінформував про цьогорічну новість: признання поважних урядових фондів в стейті Ню Йорк на допомогу літнім таборам молодечих організацій, що треба в головній мірі завдячувати старанням та допомозі затрудненої в стейтовому уряді Христини Овад. Звітодавець рівночасно з'ясував можливості поширення цієї допомогової програми на всі інші стейти, в яких влаштовується українські молодечі табори.

Визначенням репрезентантів УККА на XII Конґрес Українців Канади, що має відбутися в Вінніпеґу в днях 7 - 10-го жовтня ц.р. (УККА репрезентуватимуть п. Й. Лисогір і ред. І. Білинський) та розглядом ряду біжучих справ і познайомлення з важливішою кореспонденцією закінчено це чергове пленарне засідання Екзекутиви УККА, після якого учасники нарад взяли участь в сесії Крайової Ради УККА.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Затріюмфує наша культура

Рочестер, Н. Й., (Б. Г.) — Ще тільки п'ять тижнів і великий театр Істмена буде свідком тріюмфу української культури. Два могутні хори „Діброва" й „Прометей" з Торонта, Канада, якими керує відомий диригент мгр Василь Кардаш (120 співаків) та танцювальний ансамбль „Чорноморці", хореографом яких є балетмайстер Оксана Трусь з Англії, (140 танцюристів). Всі ці три мистецькі ансамблі будуть виконавцями складної програми, яка має назву „Луна й ритм України", словом, 160 виконавців! Відмолоджений хор „Прометей" задержав дальше силу Прометея, що й було доказом на концерті в залі Канадської Вистави, коли то примадонна Київської Опери Ганна Колесник, зворушена, вийшла з-поміж публіки на сцену, та приклякнувши перед Музою диригента мгра Василя Кардаша, вручила двом хорам квіти. Вся публіка на залі стояла у сльозах, бо там рідний Київ у важкій неволі, а тут чудова українська молодь, яка росте і трудиться й хоче побачити Київ вільним! Тож не підведімо її, нашу молодь, зійдімося з усіх усюдів до великого театру Істмена на день 23-го жовтня ц. р. Там почуєте нашу чудову літургійну, духовну музику, твори українських і західньоевропейських клясиків, українські народні пісні, як також твори сучасних українських композиторів.

Гомін степів, щебіт дібров, ритм полонин, таємна мова гір і хлюпіт чорноморських вод прилинуть у той час до нас. Довга і трудна підготова до цієї виїмкової імпрези добігає свого кінця. Про місця продажу квитків вступу подамо окремо в платному оголошенні у наших часописах. Радимо квитки закупляти вчасно. Просимо слідкувати за платними оголошеннями в пресі, радіо й телебаченні.

Празник в Українському Селі

В неділю, 24-го липня 1977 р. в Українському Селі в Ґлен Спей, відбувся великий празник в українській католицькій церкві св. Володимира, на який з'їхалися сотні прочан. Новістю цьогорічного празника була св. місія, що її перепровадив о. д-р Білянич в навечер'я празника в п'ятниця 22 і суботу 23-го липня. По місії відправили Молебень о. д-р Білянич та о. І. Терлецький. Багато вірних приступило до св. Сповіди та св. Причастя.

В день празника 24-го липня Владика Йосиф відправив Архиєрейську Службу Божу у сослуженні о. совітника С. Клепарчука, о. декана П. Чавса, о. д-ра І. Білянича, о. І. Терлецького та двох дияконів, та виголосив гарну проповідь. По церковних відправах відбувся традиційний празник (пікнік) на площі оселі УРСоюзу „Верховина". Сотні прочан гарно провели час при буфеті та гарних звуках оркестри Б. Гірняка. Присутні рівнож мали змогу оглядати високовартісну виставку творів нашого широковідомого мистця Рема Багаутдина в церковній залі. На пікніковій площі відбулася друга мистецька виставка, яку мали: І. Гнатів, В. Васічко, В. Яворська, І. Мох, В. Бокало та І. Марусин.

Треба зазначити, що традиційний празник св. Володимира ввійшов в традицію нашого Села та стягає щороку щораз то більше число прочан.

Д-р М. Клюфас

У Великій Британії...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

щоб якнайбільше матеріялу передати учасникам. Інструкторами були: пл. сен. Оля Пендюк — Англія, ст. пл. Марта Єнкала, Англія, ст. пл. Адріян Єнкала, Англія, ст. пл. Атя Пілецька, ЗСА, ст. пл. Діяна Григорчук, ЗСА, ст. пл. Оля Стасюк, ЗСА, ст. пл. Наталка Лучанко, ЗСА. Треба згадати, що вони їхали на свій власний кошт.

Першу Службу Божу відправив о. Гаврилюк з Менчестеру, відтак на таборі перебував о. П. Когут з Франції.

Підготовою і програмою вишколу займалися пл. сен. Слава Рубель, вона була також його коменданткою, при допомозі пл. сен. О. Пендюк, яка полагоджувала всі адміністраційні справи, зв'язані з вишколом на „Верховині".

Після вишколу — всі роз'їхались, куди вели їх пляни: одні поїхали домів, другі лишилися продовжувати таборування на таборі, як учасники, чи як виховники, а група із ЗСА та Канади поїхала в дальшу мандрівку по Европі.

Прощаючись традиційним „А щаслива вам дорога!" у всіх було те саме питання: „Чому вишкіл тривав так коротко?!"

вогників чи ватер. Одна ватра була присвячена дисидентам в Україні і на неї були запрошені учасники пластових таборів, які в цей час відбувались на „Верховині", а саме — табір новаків і новачок та табір юнаків і юначок. Відтак юнацькі табори підготовили ватру, присвячену О. Телізі, і в ній взяли участь всі таборовики оселі та учасники вишколу. Обі ватри були дуже старанно приготовлені і виконані та залишили незабутнє враження.

Інструкторами на вишколі були пластуни з різних країн. Пл. сен. Роман Копач, ЛЧ (канадський „Слон"), Канада, — відповідав за ділянку ідеології та національного виховання. Його гутірки були дуже цікаві і молоді слухачі радо з ним дискутували. Ст. пл. Роман Юзенів, ЛЧ ЗСА — бунчужний — в дружній, але рішучий спосіб дбав про дисципліну. Його почуття гумору надавало вишколові товариську приємну атмосферу. Ст. пл. Петро Костюк, Німеччина — Рим, — курінний — зразково сповняв свої обов'язки та допомагав усім, кому потрібно було допомоги.

Всі інші інструктори також працювали інтенсивно,

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі ст. 2-ої)

ненка та робить висновок, що нам „потрібна одна центральна і спільна дія усіх сил і не колись і десь, — а зараз, сьогодні!" Наприкінці своїх роздумувань д-р Олексюк робить остаточний висновок: „Нам необхідно негайно створити центральне авторитетне Представництво Політичної Еміграції".

Автор вимагає того, щоб спільно діяти, а не сваритися.

В шостій студії автор говорить про „християнську філософію, як дію". Тут він виступає проти тих, які хочуть із християнського філософа Г. Сковороди „зробити персоналіста, а з його філософії персоналізм", щоб у такий спосіб оприділити себе, до якогось західнього модернізму", бо дехто гадає, що „найважніше бути зарахованим до модернізму", а Сковороді цього не потрібно.

В цій студії Олексюк роздумує над тим, яку практичну політику мали б вести українці на еміграції, і ця проблема цікава для всіх українців, які цікавляться майбутнім свого народа. Цікавий проєкт політичних партій, які мали, схвалити конституцію Українського Державного Правління. „Маючи дійсний провід, ми були б тими, хто веде, а не тими, кого ведуть" — твердить автор.

В книзі є ще й сьома студія, яка зветься „Метафізична дійсність різниці між суттю та існуванням буття" (140—170), яка глибше цікавитиме тільки тих, що заавансовані в так званій точній філософії, дехто зве її „стислою..."

В „Епілогу" автор сподівається, що читачі, прочитавши цю збірку його студій, „не зложать рук і зосередяться над тим, що будуть уважати за найбільш необхідну дію, яку треба виконати зараз, сьогодні, а не колись і десь". Ця „необхідна дія" — це писання листів „в справі одного центрального проводу, чи Церковної єдности і т. д." — до Центральних Проводів, до Ієрархії наших Церков, до преси, або просто до автора, на адресу: W. Oleksiuk, 854 N. Oakley Blvd., Chicago, Ill. 60622 — USA.

Книжка коштує 10.00 дол. Подібної праці в нас досі не було, цікаво знати, який відгук знайде автор своєю пропозицією в нашому громадянстві.

З безмежним жалем і смутком повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що в ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

нашого Дорогого ЧОЛОВІКА і ТАТА

бл. п.

ІВАНА ЗАГИЛЬКЕВИЧА

б. члена УНСоюзу
буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА
в неділю, 2 жовтня 1977 р., о год. 10 рано
в церкві св. апп. Петра і Павла
в Джерзі Ситі, Н. Дж.

Горем прибиті:
дружина — ОЛЬГА
дочки: ІРИНА і МАРІЯ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

св. п.

ЯРОСЛАВИ з ОПАРІВСЬКИХ БАНДЕРИ

ЗА СПОКІЙ ЇЇ ДУШІ БУДЕ ВІДПРАВЛЕНА

СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
в суботу, 1 жовтня 1977 р., о год. 7-ій веч.
в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.

По Панахиді відбудуться

ЖАЛОБНІ СХОДИНИ
в Домі Організацій Визвольного Фронту
при 136 2-га Авеню, НЮ ЙОРК, Н. Й.

Об'єднання Жінок ОЧСУ
Відділ Ню Йорк

Замість квітів на могилу
св. п. Ольги Коренець
Матері нашої Курінної Ганки
на фонд видання Гребель по 10.00 дол. зложили:
Лідія Ганас, Дора Горбачевська, Люба Кивилюк, Ірина Кравців, Христина Лисобей, Марія Масюк, Ярослава Савчак.
ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКА ПЛАВНЯ 2. КУРЕНЯ „ТІ ЩО ГРЕБЛІ РВУТЬ"

Ділимося сумною вісткою з Ріднею, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 24-го вересня 1977 року, відійшов у Вічність, на 79 році життя,

бл. п.

ЄВГЕН ЛИСНЯК

кол. поручник УГА, громадський і спортовий діяч на Україні та еміграції.

ПАНАХИДА — у вівторок, 27-го вересня 1977 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул., Ню Йорк, Н. Й.

ПОХОРОН в середу, 28-го вересня 1977 р., о год. 9:30 ранку з української Православної Катедри св. Володимира, 160 Захід 82-га вул. (між Колюмбус і Амстердам Авенями) в Ню Йорку, на цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Замість квітів, прохаємо складати датки на українські добродійні цілі.

ЮЛІЯ — дружина
ВОЛОДИМИР — син, з дружиною ЛЯРИСОЮ і дітьми: УЛЕЮ і ЛАДОЮ
РОМАН — син з дружиною ВАЛЕНТИНОЮ і дітьми: МАРКОМ і ЛЕВКОМ

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в неділю, 25-го вересня 1977 року, відійшов від нас у Вічність, наш Найдорожчий БРАТ і ВУЙКО

бл. п.

СТЕПАН ВОВЧУК

член ОУН на Рідних Землях та Оперного Ансамблю в Америці, народж. у Тростянці Малім, Зах. Україна, 1-го січня 1904 р.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 29-го вересня 1977 р., о год. 9:30 ранку з похоронного заведення Senko Funeral Home, 213 Bedford Avenue (cor. N. 5th St.), Brooklyn, N.Y. до церкви св. Духа, а опісля на цвинтар св. Духа в Гемптонбургу, Н. Й.

В глибокому смутку залишені:
сестра — АННА НАЛИВАЙКО зі сином МИКОЛОЮ та внучкою ЕВГЕНІЄЮ
сестра — ЕВДОКІЯ ЯБЛОНСЬКА з дочкою ЕВГЕНІЄЮ
сестрінок — МИХАЙЛО ЯБЛОНСЬКИЙ з дружиною ЛЕСЕЮ та синами МИХАЙЛОМ та ЯРОСЛАВОМ
та ближча і дальша Родина в Канаді і на Україні

Новини з Піттсбургу

Майно кредитівки в Піттсбургу перейшло пів мільйона

На день 31-го липня ц.р. майно Української Федеральної Кредитівки „Самопоміч" на Північну Пенсильвенію перейшло 507 тисяч долярів. Це великий успіх для громади в Піттсбургу, коли взяти до уваги, що в лютому 1974 року початковий капітал складався із 35 долярів, що їх склало сімох членів основників. За три роки кредитівка зуміла зорганізувати Управу та поставити її нарівні з іншими українськими кредитівками, що вже діють від десяток років по інших містах ЗСА. Рада директорів складається із 9-ох членів під головством інж. С. М. Тимяка та секретарем — Таїсою Корчинською. Касирство вміло провадить наш професіоналіст Петро Нейбор, а бюро провадить молодий фахівець Ярослав Годованець, який також займається позичками для студентів. Кредитовий комітет складається із 5-ох членів а його головою є працьовитий Андрій Ґерманський. Знову ж Контрольну комісію провадить від самого початку Честер Манастирський, директор народної школи із Аліквіппі та відомий громадський діяч в Західній Пеннсильвенії.

Кредитівка в Піттсбургу не лише служить фінансово нашій громаді, не лише дає високі відсотки від складених ощадностей та їх забезпечує до висоти 2,000 тисяч долярів, але вона також включилась у вир громадського життя нашої округи. При співпраці зі своїм спонзором, Об'єднанням „Самопоміч", Відділом у Піттсбургу, обидві організації відновили Український Дім на „Савтсайді" в Піттсбургу, що є колискою українсько-руського поселення нашого міста, та віддали його до вжитку всієї громади. Це вперше за чверть сторіччя, що Піттсбург знову спромігся на власну домівку, відчинену для всіх громадських, культурних та молодечих організацій міста і околиць. Цей Український Дім є Власністю Українського Клюбу (Юкрейнієн Бенефішіял Юньйон оф Савтсайд Піттсбурґ), але вже від довшого часу стояв невжитком. За згодою та при спільній співпраці клюбу, кредитівки та відділу „Самопомочі", відремонтовано два поверхи дому і громада врешті знайшла місце для своєї праці. Тут тепер відбуваються всякі сходини чи імпрези, танцювальні групи мають свої курси, домівка прийняла такі товариства, як: Українське Технологічне Товариство, Окружний Відділ Патріярхального Товариства. Союз Українок, хор „Самопомочі", молодечі групи і різні комітети. Кошти ремонту та втримання дому покриває Об'єднання „Самопомочі" при поважній фінансовій допомозі кредитівки, без якої всі ці пляни не вдалибся. Тепер вже немає сумніву, що кредитівка сповняє важливе завдання і її брак відчувалось за останні дві десятки років.

Та пів мільйона майна - це не є остаточна ціль нашої кредитівки. Управа вже почала активну кампанію, щоби за других три роки (або і скорше!) дійти до першого мільйона і почати організування постійних працівників та ще більше приходити з допомогою своїй громаді. Члени говорять про потребу посилення акцій в терені. багато бо наших поселень в околицях Піттсбургу завмирає і вони потребують поштовху подібного до цього, що сталось тому три роки в Піттсбургу. Праця нелегка, але дуже важлива!

Український „кінець тижня" на Піттсбурзькому університеті

Заходами Українського Технологічного Товариства та при співпраці із відділом славістики на Піттсбурзькому університеті та ряду інших організацій, пройшов дуже успішно „український „Вікенд", який відбувся в приміщеннях університету в будинку Стевен Фостер Меморіял в днях 17 — 19 -го червня ц. р. Зорганізуванням цієї імпрези зайнялась Марта Пісецька-Фарлей, яка відкриваючи програму, заявила, що: „Ці дні підкреслюють увагу, що її звертає Піттсбурзький університет на науку українознавства. Також ці дні виявляють охоту піттсбурзької української громади вповні підтримати українські студії на цьому університеті. За останніх сім років, Українське Технологічне Товариство веде перед в цьому напрямі і дальше підтримуватиме навчання українських предметів в університеті та збиратиме фонди, щоби фінансово допомагати українським студентам нашої околиці. За короткий час, наше товариство видало стипендій на суму понад 15,000 долярів і дохід із цієї імпрези також призначено на стипендії для українських студентів..." Дальше всіх гостей привітав голова Українського Технологічного Товариства, Петро Глутковський та прохав громаду щедро пожертвувати на стипендійний фонд УТТ. Головне слово мав представник університету, директор Департаменту славістики, д-р Джен Гарріс. Вона виявила добре знання потреби української громади в Піттсбургу. Піттсбурзький університет буде допомагати українцям, лише від них самих залежить, чи навчання українських предметів зможе успішно продовжуватись. Це вперше залежатиме від задовільного числа студентів. На її думку, початкові успіхи є задовільні, але громада мусить ще більше попрацювати, щоби забезпечити на майбутнє навчання українських предметів в університеті.

У дальшій частині першого дня у п'ятницю 17-го червня висвітлено фільм „Лілея" режисури Олександра Довженка, накручений в Києві в 1960 році. Це гарна баляда про часи польської панщини на Правобережній Україні. Фільм цікавий та відносно мало занечищений комуністичним духом. Вечір закінчився перекускою, що її приготовили пані із УТТ.

Суботу, 18-го червня, присвячено виступові танцювальної групи під керівництвом Маркіяна Комічака. Буря та нагла злива не стримала більшости громадян, що таки прийшли, щоби подивляти успіхи танцювальної групи та милої гості із Нюарку, танцюристки-солістки Наталки Лазірко. Програмою вечора провадив Михайло Комічак. Заля грімкими оплесками дякувала танцюристам та їхньому керівникові за мило проведений вечір. Відтак, цього самого вечора, успішно відбулись „Вишивані вечерниці", де всі молоді (роками чи духом) приємно забавились до пізньої ночі.

Українські Дні закінчились у неділю, 19-го червня, виставкою наших молодих артистів. Серед експонатів відрізнялись образи нашого молодого маляра Ігоря Турчина з багатою та різнорідною тематикою. Приємно було бачити вперше модерні образи Лізи Котик. Для всіх глядачів та слухачів, ці три дні залишили незабутнє враження. За те належиться признання управі УТТ.

Зокрема треба згадати членів комітету: Соню Глутковську, яка зайнялась підготовою декорацій, інж. Богдана Конецького — збіркового референта, Оксану Нейбор за її підготову буфету та Ігоря Турчина за підготову мистецької виставки. Окреме признання належиться Романові Гарвасові за підготову цінної виставки книжок зв'язаних із україннікою. Ця виставка була в університетській — Гільман бібліотеці та викликала широке зацікавлення серед українців та неукраїнських читачів. Управа УТТ, повинна в майбутньому продовжувати цю ідею українських днів в Піттсбурзькому університеті!

С. М. Тимяк

Подзвінне сл. п. дир. Михайлові Губчакові

У половині липня ц. р. відійшов у вічність у Чікаго сл. п. Михайло Губчак, за фахом учитель - педагог, кол. директор приватної дівочої і державної чоловічої гімназії з українською викладовою мовою в Тернополі. Вибув з-поміж нас один з останніх маркантних представників того покоління галицької інтеліґенції, яка формувала свій суспільно - національний світогляд ще за австрійських часів і розвинула його під впливом українських визвольних змагань і політичної дійсности на західніх українських землях між двома всесвітніми війнами. Був це заслужений громадянин - виховник, патріот і вірний син предківської Церкви. Хоч через свій патріярший вік (умер на 97-ім році життя) протягом останніх років рідко показувався серед громади, то ніколи не переставав інтересуватися світовими, національними, громадськими і церковними справами, читав пресу і книжки та провадив листування із знайомими.

Дир. М. Губчак (в рр. 1924-30 як директор гімназії в Тернополі)

Михайло Губчак народився 1880-го року в селі Смолянці на тернопільськім Поділлі. Походив з незаможної селянської родини. На нього як на особливо здібного учня сільської школи звернув увагу тамошній священик, о. Євген Гарасимович, і за його намовою батьки віддали сина до гімназії в Тернополі. Удержання хлопця в школі й бурсі було немалим матеріяльним обтяженням для родини і вимагало від неї чималої жертви, але здібний Михась дуже швидко звільнив батьків від цих витрат, бо став сам на себе заробляти в бурсі т. званими „корепетиціями", а потім підучуванням менше здібних учнів під час вакацій. Коли був у 6-ій клясі гімназії, перебрав на своє утримання сестру Ганну, допоміг їй скласти іспит на учительку і зайняти самостійне становище в родині та громаді. В 1902 р. Михайло завершив середню освіту іспитом зрілости з відзначенням. Отримавши стипендію в сумі 315 австр. корон, міг відважитися почати університетські студії у Львівському університеті. За спеціяльність вибрав собі старогрецьку та латинську мови. В ході студій включився в громадське життя українського Львова, належав до „Академічної громади" і співав у студентськім хорі „Бандурист".

По закінченні університету в 1908 р. отримав працю в українській гімназії в Коломиї, а по році домігся перенесення до Тернополя. Крім головних предметів, клясичних мов, учив і побічних — української і німецької мови та старовинної історії. В 1911 р. одружився з Оленою Янович, дочкою священика у Збаражчині. Попавши під російську окупацію під час I світової війни, професор і тоді мав нагоду вчителювати, бо окупаційна влада дала дозвіл на заснування української приватної гімназії. Після відступу москалів проф. Губчак був покликаний до австрійського війська, був на італійському фронті в Альпах, і звідти призначено його перекладачем при австрійських частинах, що стояли залогами в наддніпрянській частині України. Однак в Україну не доїхав, бо тим часом розпалася Австрійська монархія і її армія. Повернувшись додому, лейтенант Губчак замінив австрійський однострій на український, був підвищений до ранґи сотника УГА і став на працю в секторі військового постачання. Перебувши тиф та інші недуги в „чотирикутнику смерти", вернувся до Тернополя і від 1920 р. знову став до улюбленої праці в рідним шкільництві.

В 1925 р. помер директор української гімназії Юліян Левицький. На його місце призначено проф. Михайла Губчака. Маючи тепер значно більше праці, проф. Губчак зрікся директури в українській приватній дівочій гімназії, що її очолював два роки. У той час польський натиск на українське життя щораз більше посилювався, викликаючи оборонну протидію з української сторони. Між ін., польська адміністрація повела тоді нагінку на українську чоловічу гімназію і восени 1930 р. її розв'язала. Одні учителі були перенесені, інші позбавлені праці. Дир. Губчак був перенесений у корінну Польщу, спершу до Пйотркова, а потім до Ловіча. Тут його застала німецька окупація на початку Другої світової війни. Як тільки бойовий фронт пересунувся на схід, у Ловічі зорганізувалася колонія українців - заточенців. Створено українське товариство, в якому дир. Губчак був заступником голови, а його дружина вчила в українській школі. Вже в 1942 р. п-во Губчаки вернулися до свого Тернополя, але за два роки треба було знову залишати рідну землю. Скитальський шлях скерував їх через Криницю до німецького міста Хемніц, а потім до Баварії. Тут, зразу в Міттертайху, а згодом у Мюнхені засновано українські таборові гімназії, і проф. Губчакові всміхнулася нагода ще раз стати до педагогічної праці серед рідної молоді — хоч і на чужині, та вже без чужих злобних напастей і провокацій. У 1949 р. родина Губчаків переїхала до Чікаго.

Тут дир. Губчак ще спорадично брав участь у громадськім житті, напр., одного року був членом іспитової комісії під час матури в найбільшій в Америці Школі Українознавства „Учительської Громади". Кілька років тому взяв особисто участь у сьомім земляцькім тернопільськім з'їзді на Союзівці, де його з пошаною і любов'ю привітали не тільки кол. учні, але взагалі всі тернопільці. Виступив теж із словом подяки на урочистім вечорі, влаштованім українською громадою Чікаго з нагоди 80-их роковин його народження. Тоді Ювілят дістав багато привітів від своїх кол. учнів і знайомих, які свідчили про заслужену популярність директора серед рідного громадянства. Між іншими, Ювілят отримав особистого листа з благословенням від Блаженнішого Патріярха Йосифа, який закінчував науку в тернопільській гімназії в той час, коли проф. Губчак почав там педагогічну працю. Листування проф. Губчака з Патріярхом продовжувалося і пізніше.

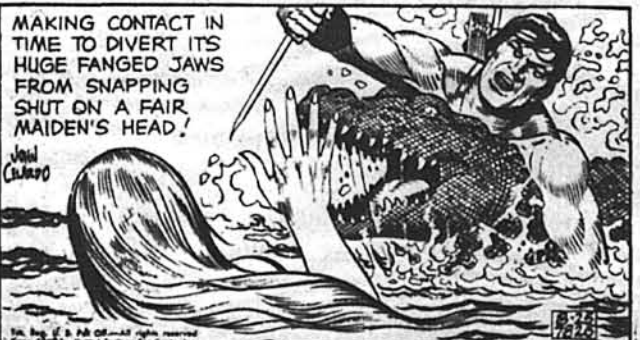
Умер дир. Губчак на лоні родини (три сини, дві невістки, унука, правнуки), яка дбайливо опікувалася ним до останніх хвилин його життя. Біля домовини прощали Покійного: Роман Завадович від друзів і учнів тернопільської гімназії, учителька Ст. Чушак від клясних учнів і Юлія Назаревич від Об'єднання Українських Педагогів. Похоронні обряди відслужили отці з парафії свв. Володимира і Ольги, митрат М. Бутринський, К. Мазомо (гість з Ню Бритен) та І. Кротець. Окремим прощальним словом ушанував Покійного під час похоронного обряду настоятель собору, о. митрофорний протоієрей Маріян Бутринський. Тлінні останки заслуженого педагога і вірного сина рідного народу спочили на кладовищі св. Миколая поруч із могилою його дружини, Олени з роду Яновичів, що померла в 1966 році.

Р. Завадович

ТАРЗАН, Ч. 7826. Вчасний рятунок

Пливучи водою зі швидкістю торпеди, Тарзан зменшує віддаль між собою і плазуном...

...Він допливає саме в час, щоб відвернути страшні щелепи крокодиля від голови гарної дівчини!